

drobné a přesné předpisy o příslušnosti rozhodčích hornických soudů, zejména též co se týče propuštění, a jímž nahražen byl zákon ze dne 25. února 1920, čís. 145 sb. z. a n. o horn. rozh. soudech.

Čís. 6652.

Kdo chtěl zaplatiti nikoliv svůj, nýbrž cizí dluh, nemůže podle §u 1431 obč. zák. žádati od věřitele zpět, co platil, pouze proto, že měl omylem za to, že jest povinen cizí dluh zaplatiti, nýbrž jen, když dluh, který zaplatil, nebyl po právu. Byla-li třetí osoba oprávněna platiti pouze podle příkazu toho, za něhož platila, a zaplatila-li za něho dluh, který byl sporný a který on neuznával, jest oprávněna domáhati se na příjemci placení, jenž o tom věděl, vrácení dluhu.

(Rozh. ze dne 30. prosince 1926, Rv I 478/26.)

Žalující banka M., jakož i banka Č. a banka Ž. poskytovaly úvěr firmě S. V červnu 1922 vystoupila banka Ž. z tohoto úvěrového poměru. Zbyvší dvě banky dohodly se na tom, že proplatí každá jednou polovicí pasivní zůstatek firmy S. u banky Ž., při čemž nebylo řeči o přesné číslíci tohoto zůstatku, obě banky však se zavázaly k zaplacení dluhu firmy S. u banky Ž. jen podle příkazu firmy S. Žalující banka obdržela od firmy S. příkaz, by bance Ž. uhradila na její účet a v rámci povoleného úvěru 2,965.290 Kč 03 h, žalující banka na tento příkaz uhradila žalované bance Ž. val. 30. června 1922 pouze 1,482.645 Kč a později na dopis banky Ž. ze dne 25. srpna 1922 ještě 933.996 Kč 21 h. Banka Ž. nad to na účet S. převedla z podílového účtu žalující banky v srpnu 1922 kreditní zůstatek ve výši 933.991 Kč 29 h, takže onen příkaz S. byl takto překročen o 385.342 Kč 49 h, jež firma S. neuznala za svůj dluh u banky Ž. Žalobě, již se banka M. domáhala na bance Ž. vrácení tohoto penize, bylo vyhověno soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Lze beze všeho připustiti, že i akciová společnost, kterou žalující banka jest, může platně svou vůli projevit nejen výslovně, nýbrž i mlčky. Přisvědčiti jest dovolání i v tom, že, když žalující banka na dopisy žalované a sestavení dluhu firmy S., k dopisu přiložené, z něhož je zřejmo, že žalovaná sráží z dluhu S. kreditní zůstatek žalující na podílovém účtu a že 933.996 Kč 21 h, jichž zaplacení žádá, jest doplatkem, zbývajícím po srážce kreditního zůstatku, žádaných 933.996 Kč 21 h bez výhrady zaplatila, by tomuto jednání žalobkyně podle zásad poctivého obchodu nebylo lze jinak rozuměti, než že žalobkyně s převodem kreditního zůstatku souhlasí (§ 863 obč. zák.). Žalobkyně by nemohla platně namítati, že doplatila žádaných 933.996 Kč 21 h, neuvědomivši si, že žalovaná odpočítala již zůstatek na podílovém účtu, a majíc v důsledku toho za to, že platí ještě v mezích příkazu S. Neboť projev mlčky učiněný má podle zákona též účinek jako projev výslovný a jest tudíž pro omyl neplatným jen za předpokladů § 871 obč. zák. Že žalobkyně

platila omylem více, než jí bylo přikázáno firmou S., a že byla povinna platiti jen dle jejího příkazu, neopravňovalo by žalobkyni ani podle § 1431 obč. zák., by žádala vrácení přeplatku. Zákon předpokládá v § 1431 obč. zák., že plátce zaplatil svůj domnělý dluh vlastní. Kdo chtěl zaplatiti ne svůj vlastní, nýbrž dluh cizí, nemůže podle §u 1431 obč. zák. od věřitele žádati zpět, co platil, pouze proto, že omylem měl za to, že jest povinen, cizí dluh zaplatiti, ač tím povinen nebyl, nýbrž jen, když dluh, který zaplatil, není po právu. Neboť věřitel není tím bezdůvodně obohacen, poněvadž jest oprávněn přijati zaplacení též od osoby třetí (§ 1422 obč. zák.) a placením tímto nárok proti dlužníku zanikne. Než všechny tyto úvahy předpokládají, že žalovaná jednala bezelstně. Bylo však zjištěno, že zažalovaná částka byla placena na část dluhu, který mezi žalovanou a firmou S. jest sporný a kterého S. neuznává, a bylo též zjištěno, že o tom věděla sice žalovaná, nikoliv však žalobkyně. Nemůže býti pochybně, že žalující banka, která byla oprávněna platiti jen podle příkazu S., zaplatila, co žalovaná na ní žádala, jen proto, poněvadž předpokládala, že nárok žalované proti S. jest nesporný, a že by nebyla platila, kdyby byla věděla, že jde o nárok firmou S. neuznaný, poněvadž se tím vydávala v nebezpečí, že neobdrží od S. náhrady. To nemohlo býti neznámo ani žalované a bylo proto podle zásad poctivého obchodování její povinností, když žádala na žalobkyni zaplacení své pohledávky z úvěrního spojení, jehož obchody sama byla vedla, by jí vysvětlila pravý stav věci a sdělila, že část pohledávky je spornou. Tím, že zamlčela tuto pro žalobkyni tak důležitou okolnost, uvedla ji v omyl, a, poněvadž žalobkyně, jak zjištěno, z tohoto omylu zaplatila celý dluh jí žalovanou oznámený, jest podle §u 870 a násl. obč. zák. oprávněna žádati vrácení přeplatku, nehledíc k tomu, zda nárok žalované proti S. jest po právu čili nic. Dovolání namítá, že odvolací soud nesprávně věc posuzuje, máje za to, že žalující banka jednala pouze jako mandatářka firmy S. Žalující banka vyplatila prý jako společník, který ve společnosti zůstal, podíl žalované jako vystupujícímu společníku. Nelze však ani s tohoto hlediska věc posouditi jinak, poněvadž v tomto případě bylo tím spíše povinností žalované, upozorniti žalobkyni na spornost pohledávky.

Čís. 6653.

Pozemková reforma.

Nejen výslovný propacht zabrané nemovitosti, nýbrž i pacht mlčky obnovený (§§ 1114, 1115 obč. zák., § 569 c. ř. s.) vyžaduje ku své platnosti svolení Státního pozemkového úřadu. Obnova drobných zemědělských pachtů ve smyslu zákonů čí. 313/1921, 213/1922 a 204/1924 nevyžaduje svolení Státního pozemkového úřadu.

Stát nabývá vlastnictví ku zabrané nemovitosti převzetím od vlastníka, nikoliv teprve knihovním vkladem.

Bylo-li v pachtu zabraného pozemku pokračováno (§§ 1114, 1115 obč. zák., § 569 c. ř. s.), aniž by to bylo oznámeno Státnímu pozemkovému úřadu a aniž by bylo vymoženo jeho svolení, může Státní pozemkový úřad převzítí pozemek, aniž by si takového pachtýře všímal,